

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘/๒๕๕๑

วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลจังหวัดสุพรรณบุรีส่งสำนวนคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลให้ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัย (นายวันชาติ โอสุคนธ์ทิพย์ และนายสมิง หอมสุวรรณ ผู้ร้อง)

ปลัดกระทรวงยุติธรรม โดยหนังสือที่ ขธ ๐๕๐๓/๒๕๑๘๕ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๑
ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า ศาลจังหวัดสุพรรณบุรีได้ขอให้กระทรวงยุติธรรมจัดส่งสำนวน
คดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๑๒๘๗/๒๕๕๑ ที่นายวันชาติ โอสุคนธ์ทิพย์ ที่ ๑ และนายสมิง หอมสุวรรณ
ที่ ๒ ร้องขอให้ศาลได้สวนและมีคำสั่งให้ถอนการสมัครรับเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลคนเจ็ดดีของ
นายนรา พร้อมปัญญา ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒
มาตรา ๒๕

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

เนื่องจากจังหวัดสุพรรณบุรีได้ประกาศให้เลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลคนเจ็ดดี ในวันที่ ๑
สิงหาคม ๒๕๕๑ นายนรา พร้อมปัญญา ได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาลทั้งๆ ที่มี
บิดาเป็นคนต่างด้าว และจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ซึ่งขาดคุณสมบัติของการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง
ผู้ร้องซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลคนเจ็ดดี จึงยื่นคำร้องลงวันที่ ๗ กรกฎาคม
๒๕๕๑ ขอให้ศาลได้สวนและมีคำสั่งให้ถอนการสมัครรับเลือกตั้งของ นายนรา พร้อมปัญญา

ศาลจังหวัดสุพรรณบุรีพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีปัญหาเนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๓)
และมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง มีบทบัญญัติไม่ตรงกับกฎหมายที่ผู้ร้องอ้าง จึงเป็นปัญหาว่า ศาลจะใช้
บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดบังคับแก่คดีนี้ กรณีเป็นเรื่องบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ผู้ร้องอ้าง ต้องด้วย
บทบัญญัติ มาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จึงรอการพิจารณา
พิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว และส่งสำนวนคดีไปยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย
ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับมีเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้ได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องหา
พยานหลักฐานอื่นใดอีก

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๑) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๑๐๓ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง มาตรา ๑๔๕ (๓) มาตรา ๒๖๔ มาตรา ๒๗๑ มาตรา ๒๘๕ วรรคเจ็ด และมาตรา ๓๒๗ (๕)

(๒) พระราชบัญญัติสุขภาพีบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๗

(๓) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๕๒ มาตรา ๑๗ ทวิ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๐ ทวิ และ มาตรา ๒๕

(๔) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัย

(๑) ศาลจังหวัดสุพรรณบุรีส่งสำนวนของผู้ร้องคดีนี้ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้หรือไม่

(๒) บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ผู้ร้องอ้าง ต้องด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา ๖ หรือไม่
คำวินิจฉัย

ปัญหาแรก เนื่องจากศาลจังหวัดสุพรรณบุรีพิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีนี้มีปัญหาเพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ บัญญัติว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑)... (๓) สืบสวน สอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง (๔)...” และมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง บัญญัติว่า “ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียง ประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น...” ซึ่งเป็นบทบัญญัติ ที่ไม่ตรงกันกับกฎหมายที่ผู้ร้องอ้าง ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ และขณะนี้ยังไม่มี การตรากฎหมายกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๕ วรรคเจ็ด และไม่เกินกำหนดเวลาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๗ (๕) ดังนั้น ศาลจังหวัดสุพรรณบุรีจึงส่งสำนวนคดีพร้อมด้วยความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ได้

ปัญหาที่สอง เนื่องจาก

(๑) พระราชบัญญัติสุขภาพีบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสุขภาพีบาล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้มีคณะกรรมการสุขภาพีบาลประกอบด้วย... (๔) ผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วย

การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งราษฎรในเขตสุขาภิบาลนั้นเลือกตั้งขึ้นแก่คน” และวรรคสองของ มาตราเดียวกันนี้ บัญญัติว่า “การเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลตามความใน (๔) ให้ใช้วิธีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลโดยอนุโลม” แต่ในคดีนี้จะกล่าว เฉพาะคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งถูกผู้ร้องยื่นคำคัดค้าน และการยื่นคำคัดค้านซึ่งเป็นประเด็น แห่งคดีเท่านั้น

(๒) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๘ มาตรา ๒๐ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคล ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย (๒)”

(๓) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว จะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ต้องมีคุณสมบัติ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ด้วย คือ (๑) หรือ (๒)” แต่พระราชบัญญัตินี้ และพระราช บัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นกฎหมายเรื่องเดียวกันเพียงแต่เพิ่มการเลือกตั้ง สมาชิกวุฒิสภาขึ้นเท่านั้น และประกาศใช้บังคับเมื่อ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ โดยมีมาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หรือจะมีสิทธิได้รับ การเสนอชื่อในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ” และ

(๔) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิ รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) (๓) สำเร็จการศึกษา ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา (๔)” แต่ขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง และอยู่ในกำหนดเวลาตามมาตรา ๓๒๗ (๕)

ดังนั้น เมื่อศาลจังหวัดสุพรรณบุรีเห็นว่า คดีนี้มีปัญหาเนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๓) และมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง มีบทบัญญัติไม่ตรงกับกฎหมายที่ผู้ร้องอ้าง กรณีเป็นเรื่องบทบัญญัติ

แห่งกฎหมายที่ผู้ร้องอ้างต้องด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นั้น โดยที่ปรากฏว่า จังหวัดสุพรรณบุรีได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลคอนเจดีย์ ในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ และระยะเวลาสมัครรับเลือกตั้ง คือ ๑๕ - ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ โดยนายนาพร้อมปัญญา ซึ่งขาดคุณสมบัติการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาล เพราะมีบิดาเป็นคนต่างด้าว แต่มีการศึกษาเพียงจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ ได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเมื่อ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตสุขาภิบาลคอนเจดีย์ จึงยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบวันถูกต้องตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ มาตรา ๒๕ แล้ว ดังนั้น ปรากฏที่ยังไม่มีการตรากฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง และยังไม่มีข้อกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๕ วรรคเจ็ด และไม่เกินกำหนดเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเริ่มควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๗ (๕) จึงต้องใช้กฎหมายเท่าที่มีอยู่ในขณะนี้ บังคับแก้คดีของผู้ร้องนี้ไปก่อน คือ พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๕๕ (มาตรา ๗) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ (มาตรา ๒๐ (๑)) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ (มาตรา ๒๕) ซึ่งเมื่อตรวจบทบัญญัติของพระราชบัญญัติและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องทั้งหมดแล้วจะได้ความว่า บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาลที่มีสัญชาติไทยแต่มีบิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ นั้นเอง มิใช่เป็นกรณีที่ต้องนำรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง และมาตรา ๑๔๕ (๓) มาใช้บังคับ ศาลจังหวัดสุพรรณบุรีจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๑

จึงวินิจฉัยว่า บทบัญญัติของกฎหมายที่ศาลจังหวัดสุพรรณบุรีต้องนำมาใช้บังคับแก้คดีของผู้ร้องไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ มาตรา ๑๔๕ (๓) และมาตรา ๑๐๗ และไม่ขัดด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

นายประเสริฐ นาสกุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ